

· Άπο τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων ἀφηράγη ἡ Πολύμνια ἔξαφνα, ώς πτηνὸν ἀφι-
πτάμενον τοῦ κλωθοῦ. Ἐστερήθη ἡ γῆ δύο τρία μειδιάματα καὶ τίποτε πλέον.
Πέσαν ἡ ἀμφιβολία τῆς μελλούστης ζωῆς. . .

Κόρη τοῦ εὐγενοῦς καὶ φιλοπατρίδος κ. Ἀποστόλου Ζάππα, ἀνεψιοῦ τῶν μεγα-
θύμων εὐεργετῶν τοῦ Ἔθνους, ἡ Πολύμνια Ζάππα ἐσπευσε πρὸς συνάντησιν
τῶν δύο ἄλλων μικρῶν ἀδελφῶν τῆς Κωνσταντίνου καὶ Μελπομένης, διότι τρεῖς
ἔθαψεν ὁ ἀτυχῆς πατήρ ἀγγέλους.

Ἡ Πολύμνια Ζάππα ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1897, εὐφυε-
στάτη κορασίς, καταπλήγτουσα μὲ τὴν χαριτωμένην εὐμορφιάν της καὶ μὲ τὸ
πνεῦμα τῆς τὸ σπινθηροβόλον. Ἄλλ' ἡ πρώτος ἐκείνη εὐφυίᾳ ἐπέπρωτο νὰ σθε-
σῃ τόσον ταχέως, εἰς τὰς πρώτας ἀκόμη ἐκδηλώσεις της.

Ἐπὶ τοῦ μικροῦ τάφου τῆς ἡ στοργὴ τῶν γονέων ἀνήγειρε πολυτελές ἐκ
Πεντεληγίσιου μαρμάρου καλλιτέχνημα, ὅπερ στολίζει νῦν τὸ Λ' Νεκροταφεῖον,
ὅφειλόμενον εἰς τὴν τέγνην τοῦ κ.Ι. Καρακατσάνη, νέον δόντος οὔτω δεῖγμα τῆς
καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ ἀξίας. Ἡ ποίησις καὶ ἡ τέγνη συναντῶνται ἐπάνω εἰς τὸν
τάφον τῶν τριῶν τέκνων τοῦ Ἀπ. Ζάππα, τάφων οἱ ὅποιοι ἐγκλείουν ποίησιν
ἀνθηρὸν καὶ πόνους στοργῆς.

ΕΝΕΚΛΕΙΕ τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν χαρίζουν εἴκοσι δύο ἔτη.

Ἐν Ἀθήναις διῆλθε τὰ ἔτη τῶν πρώτων σπουδῶν, καὶ τὸ ἡμέτερον Πανεπι-
στήμιον τὸν ἐδέγκθη ἥρθιντα νεανίαν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πολιτῶν,
ἐν τῇ Νομικῇ σχολῇ.

Τίδες τοῦ δημοφιλοῦς συμπολίτου κ
Δημητρίου Λεονάρδου, τοῦ γνωστοῦ διὰ
τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τὸ πῦρ τῆς
δραστηριότητος ὑπὲρ ἀρχῶν χρηστῶν
καὶ πάσης εὐγενοῦς ἴδεκς, ὁ Ἀθανάσιος
ἔξεπαιδεύθη μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας.
Ἄλλ' ὁ δριζῶν ἐδῶ τῷ ἐφάνη στενός.
Εἶνε γνωστὴ ἡ πληθώρα τῶν ἐπιστημό-
νων, ἡτις τὸν ἀπήλπισε. Διὸ καὶ ἀπεφά-
σισε, πειθαλλόμενος ἀπὸ ὕκειπον ἐπί-
δων, ν ἀφῆση τὴν γενέτειραν καὶ νὰ
φύγῃ πολὺ μακράν, εἰς Βραζιλίαν, ἵνα
ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον, παρὰ τῷ ἐκεῖ
σεβαστῷ θείῳ του κ. "Οθωνι Λεονάρδῳ,
τῷ διαπρεπεῖ Ἑλληνι, δόστις τιμῆς ὡς Γε-
νικὸς αὐτόθι πρόξενος, διὸ τῶν ἀρετῶν
καὶ τῆς εὐφυΐας του τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα,
παντοιοτρόπως ἐργασθεῖς ἐν τῇ ἀπωτάτῃ
ἐκείνη γράφει διάδοσεως τῶν
Ἑλληνικῶν προϊόντων. Καὶ ἀνήγκη εἰς
τὸ πέλαγος μὲ μόνην τὴν χρυσῆν του
καρδίαν ὡς πυξίδα... Προτοῦ ἀναγω-
ρήσῃ ἐκ τῆς πατρώας γῆς εἰς Ρίον Ἰα-
νέριον, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1895 μὲ τὰς
εὐχὰς τῶν γονέων του, μίαν παρὰ τοῦ
πατρός του ἐξήτησε γάριν, νὰ παρου-
σιασθῇ ἐνώπιον τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς Χα-
ρούλιου ἀπήντησε μετὰ θύρρους:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ. ΛΕΩΝΑΡΔΟΣ

ριάσον Τρικούπη καὶ λάβη τὴν εὐχήν του.
παρὰ τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός, ἐν τοῦ ἔλαθεν
διον ἀπήντησε μετὰ θύρρους:

— Μάλιστα, χύρις Πρόεδρε, ἔλαθον ὑπ' ὅψει μου τοῦτο, ὅπως ἔλαθα ἐπίσης ὑπ' ὅψει, ὅτι δὲν ἐνοῶν νὰ συνεχίσω τὸν δυστυχῆ βίον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ τοῦτο τὸ ἡρύσθην ἐκ τοῦ αἰσθαντοῦ ὑμῶν εὐρισκομένου πατρός μου, ὅστις τόσα ὑπέφερεν ἐπὶ 25 ἔτη, διατελέσας ὑπάλληλος.

‘Ο Τρικούπης τὸν συνεχάρη, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι ἔχει πεποιθησιν ὅτι θὰ τιμήσῃ, ἀφοῦ ἐμπνέεται ὑπὸ τοιούτων αἰσθημάτων, δχι μόνον τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ καὶ τὴν Πατρίδα.

Μετέθη, πλήρης προσδοκιών ὁ Ἀθανάσιος εἰς Ρίον Ἰανέριον. Ἐλπίδες χροσαῖ τὸν περιετριγύριζαν. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἦν ἐνεκολπώθη, τάχιστα προήχθη εἰς τα-μίαν τοῦ ἐμπορικοῦ οίκου Antica Casa Millet.

Πλήν, ἡ Μοίρα κατεδίωξε τὸν ἀτυχῆ νεανίαν. Εἰς τὰς ὥραιοτέρας στιγμὰς τῆς ζωῆς του ἀπηνής ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, καὶ τὴν 13 Ἀπριλίου 1896 τηλεγράφημα πρώτην φορά ἐλθὼν ἐκ Ρίου - Ιανέριου, ἐντὸς ἐξ ὡρῶν ἀνήγγελε τῇ ἀπαρηγο-ρήτῳ οἰκογένειᾳ Λεονάρδου τὸ μαιραίον τέλος τοῦ ἀγαπητοῦ Ἀθανασίου.

‘Οταν ὁ θάνατος πλήγτει τόσον ζηλοτύπως, τόσον τυφλῶς, εὔγενεις καὶ χρησί-μους ὑπάρξεις, ἀπὸ τὸ μειδίαμα τῶν ὅποιων ὀλόχληρος εὐδαιμονεῖ οἰκογένεια καὶ ἀπὸ τὴν ἔργασίαν τῶν ὅποιων ὠφελεῖται ἡ κοινωνία, ποιος λόγος νὰ ίσχύσῃ, νὰ ἐλαφρούνη τὸ πένθος καὶ νὰ σκορπίσῃ τὴν ἀπογοήτευσιν;

‘Η φωτεινὴ τῆς ζωῆς του ἀκτὶς ἐσβέσθη καὶ μετ' αὐτῆς σκότος βαθὺ ἐκάλυψε τὸν οὐρανὸν τῆς οἰκογενειακῆς του εύτυχίας καὶ τὸ μειδίαμα φιλοστόργου μητρὸς μετεβλήθη εἰς σπαρακτικῶς ἐναγώνιον θρῆνον.

Ποια ὄνειρα δὲν ἔθλασταν περὶ τὴν χαριτωμένην αὐτὴν ὑπαρξίν καὶ ποίαν ἐν αὐτῇ χαρμονήν δὲν συνήντα τοῦ πατρὸς τοῦ ἀτυχοῦς ἡ στοργὴ καὶ τοῦ θείου, τοῦ πατρικῶς φιλοῦντος τὸν ἀτυχῆ νέον, ἡ ἀγάπη. ‘Ητο τὸ γάρμα, ἡ ὄξσις τῆς καρ-δίας καὶ ἡ πανήγυσις τῶν ὄφθαλμῶν πολυτίμων γονέων, ὁ σύντροφος ἐν τοῖς ὄνειροις τῆς νεότητος πεφιλημένης ἀδελφῆς, μεθ' ἣς πατέρον τὰς πρώτας τῆς ἀγά-πης ἐψέλλισε λέξεις. Πλήν! ‘Ολα τὰ ὄνειρα αὐτὰ ἐχάθησαν εἰς τὴν παγεράν ἐπέλασιν τοῦ θανάτου, ὅστις ἐνωρίς τὸν ἀφήρπασε, νεκρώσας τόσην ἀνθηρότητα, τόσα χαρίσματα...

‘Ανίσχυροι νὰ σκορπίσωμεν λίθανον ἐπὶ τοῦ γάματος τοῦ συμπαθεστάτου νέου, ἐγκολπούμεθα μετὰ στοργῆς τὴν μνήμην του τὴν προσφιλὴ καὶ χύνομεν δάκρυα θαλερὰ διὰ τὴν ἐκ τῆς γῆς σκληρὰν διέλευσίν του, τὰ δάκρυα ἔκεινα τὰ ὄποια μόνη ἡ νεότης γνωρίζει νὰ σπενδῃ καὶ διτίνα καθιστῷ ιερὰ ἡ ἀδελφότης τῶν πόνων εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς...

